

Stanovisko CZESHA k maturitním zkouškám

Připomínky a komentáře k průběhu maturitních zkoušek v jarním období 2010/2011

Na základě zkušeností s průběhem maturitních zkoušek v tomto roce se domníváme, že standardizovaná jednotné zkouška je realizovatelná. Díky mimořádnému úsilí všech zúčastněných proběhla bez zásadních komplikací. Nicméně je zde řada oblastí, ve kterých je dle našeho názoru nutné provést změnu.

A Organizační zajištění zkoušky

1. Maturitní zkouška představuje obrovskou administrativní zátěž pro školy. Celý systém je třeba zjednodušit a zredukovat. Celková logistika je materiálně neúnosně náročná.

Konkrétně navrhuje úpravy v těchto oblastech:

1. Přihlašování žáků

Pro každého žáka bylo nutné vytisknout samostatnou přihlášku (dva listy A4). To považujeme za nadbytečnou administrativu. Navrhujeme ponechat v kompetenci školy, jakým způsobem zajistí přihlašování žáků. V minulosti se obvykle žáci z jedné třídy hlásili na jednom listu A4 což bylo přehledné, rychlé a prakticky bez možnosti udělat chybu. Škola by poté zadala přihlášky do IS CERTIS tak, jako letos.

2. Jmenování zadavatelů a hodnotitelů

Nepovažujeme nutné vydávat každému pracovníkovi jmenování na samostatném formuláři. Ředitel školy může provést jmenování hromadnou formou. Tento doklad by byl k dispozici pro školního maturitního komisaře.

3. Maturitní protokoly

Existence samostatných protokolů pro jednotlivé části zkoušky je opět administrativně náročná. Navrhujeme možnost zapisovat údaje digitálně do databázového systému (ať již by to byl přímo IS CERTIS nebo jiný systém jako např. Bakaláři který by umožnil data do IS CERTIS importovat). Na závěr zkoušek by se pro jednoho žáka vytiskl jeden protokol tak, jako v předchozí verzi maturitní zkoušky.

4. Systém omlouvání žáků

Proces omlouvání v IS CERTIS je nesmírně zdlouhavý a složitý. Pokud žák neprospěl či nebyl hodnocen, a tedy maturitu nekoná, musí se omlouvat z každé zkoušky. Nestačí „centrálně“ zrušit jeho přítomnost z důvodu neprospěchu?

5. Zpětná vazba z IS CERTIS

Po digitalizaci dat z písemné části zkoušky jsme dostávali informaci o počtu zpracovaných dávek. Tuto informaci jsme však nedostávali po digitalizaci dat z ústní části zkoušky, což bychom považovali za prospěšné.

6. Odměny hodnotitelům

Hodnotitelé jsou na většině škol také zaměstnání. Přesto s nimi bylo nutné uzavřít nepojmenovanou smlouvu dle Občanského zákoníku. Domníváme se, že by bylo možné jim odměnu za opravu prací proplatit pouze na základě výkazu počtu těchto prací.

7. Kontrola údajů v systému IS CERTIS

Před tiskem závěrečných dokumentů maturitních zkoušek jsme byli CERMATEm vyzváni ke kontrole všech údajů až na úroveň osobních údajů žáků. Osobní údaje žáků však většina škol importovala do IS CERTIS ze školní matriky, kde jsou již zkontrolovány. Za správnost dat by po odeslání měl zodpovídat CERMAT. Tato kontrola opět zvyšuje administrativní náročnost, i když chápeme, že správnost vystavených dokladů je důležitá. V této souvislosti se otevírá ještě otázka, zda generování vysvědčení v centru je optimální alternativou.

8. Celkové hodnocení IS CERTIS

Prostředí webových aplikací (IS CERTIS) je značně nepřehledné. Pro zadávání dat, kontrolu údajů a dalších běžné úkony je nutné mnohonásobné kliknutí, téměř žádné údaje nelze zadávat ani kontrolovat hromadně.

9. Písemné pozvánky žáků k maturitám v jarním termínu

Domníváme se, že není nutné předávat žákům písemné pozvánky v době, kdy jsou ještě ve škole. Navíc byly přihlášky školám zpřístupněny až v době, kdy žáci měli studijní volno.

10. Maturitní vysvědčení

Za problematické považujeme, že na maturitním vysvědčení není možné uvést zaměření oboru vzdělávání. Doporučujeme, aby si školy psaly a tiskly vysvědčení jako dřív (letos je budou tisknout stejně, pouze budou vygenerovány CERMATEm), CERMAT by jen oznámil škole výsledky. Také změna formuláře vysvědčení na druhé straně, provedená 15.6.2011 způsobila, že není možné vytisknout celý text specifikace profilových zkoušek, pokud přesahuje dva řádky.

11. Uvolnění výsledků zkoušky a komunikace s CERMATEm

Přes veškeré uvedené problémy musíme konstatovat, že nedošlo ke zhroucení počítačového systému při plném zatížení, kterého jsme se většinou obávali. Po technické stránce vše fungovalo. Také komunikace s pracovníky CERMATu fungovala. Výsledky maturitních zkoušek byly uvolněny před zákonem maximálně stanoveným termínem, což hodnotíme velice pozitivně.

2. Vlastní průběh maturitních zkoušek

1. Posloupnost jednotlivých zkoušek

Doporučujeme změnit posloupnost konání zkoušek tak, aby celá maturita skončila ústní částí v prvním červnovém týdnu. Celé období maturitních zkoušek trvá neúnosně dlouho. Písemnou část zkoušek by bylo vhodné zařadit do období před uzavřením klasifikace ve čtvrtých ročních stejně jako je tomu u praktické zkoušky.

Také zařazení písemné zkoušky z matematiky ve vyšší úrovni obtížnosti nebylo optimální. Zkoušky této náročnosti je vhodnější zařadit do dopoledních hodin.

2. **Hodnocení ústní zkoušky z cizího jazyka ve společné části**

Doporučujeme zjednodušit hodnocení ústní zkoušky z cizího jazyka a snížit počet bodů podobně jako u českého jazyka. Také nutnost přesného měření času na jednotlivé části nepovažujeme za příliš šťastné.

3. **Pracovní listy pro cizí jazyky**

U každé maturitní komise byla použita odlišná sada pracovních listů a to i v případě, že zde maturovalo pouze několik žáků. Náklady na barevný tisk jsou velmi vysoké. Navrhujeme použít jednu sadu pro všechny třídy ve škole, které maturují ve stejném týdnu.

4. **Další využití pracovních listů a testových sešitů**

Z hlediska vyšší efektivity využití materiálu navrhujeme ponechat testové sešity a pracovní listy ve školách a využít je pro přípravu žáků k maturitním zkouškám v dalších letech. Domníváme se, že po zadání didaktických testů by se měly stát veřejnými.

5. **Změny v průběhu školního roku**

V průběhu školního roku by se neměly měnit podmínky maturitní zkoušky a maturitní vyhláška. Žáci se přihlašovali k dobrovolným maturitním zkouškám s tím, že mohou od zkoušky kdykoliv odstoupit. Březnová vyhláška však tuto možnost zrušila. Pravidla pro odměňování předsedů maturitních komisí se nemohou také měnit v průběhu maturitních zkoušek. Není možné, aby nová pravidla přišla na školy 24. května, když už na většině škol skončila ústní část maturitních zkoušek a některé odměny již byly vyplaceny.

6. **Financování maturitní zkoušky**

Celá zkouška představuje pro školy značnou ekonomickou zátěž, která dle našeho názoru nebyla zcela pokryta. Stát zde nehrál roli objednavatele veřejné služby. Předpokládali jsme, že v projektu IPn PRO.MZ jsou dostatečné zdroje pro školy.

3. **Hodnocení náročnosti jednotlivých zkoušek společné části**

1. **Český jazyk a literatura**

- nově koncipovanou ústní zkoušku hodnotíme jako mnohem méně náročnou, zjišťuje především interpretační dovednosti, sleduje schopnosti kultivovaně se vyjadřovat
- otázkou zůstává, zda je dostatečně objektivní hodnocení písemné práce na vlastní škole
- u didaktického testu se objevily nejednoznačně formulované otázky, je zde málo otázek, formulovaných jazykově nebo literárně, ale daleko více obecných a nepodstatných pro tento předmět
- některé otázky didaktického testu v základní úrovni svou náročností odpovídají spíše základní škole

2. **Cizí jazyky**

- výhrady ze strany pedagogů směřovaly především k nadměrné administrativní zátěži
- jako problematické v ústní části zkoušky se jeví počet témat a úkolů, které má žák v rámci 15 minut zkoušení zvládnout

Závěrem:

Zřejmě největší chybou při přípravě formy a organizace nové maturitní zkoušky bylo ignorování praktických připomínek, které po říjnové generálce vnesly jednotlivé školy a školské asociace. Pokud by byly v únoru při novelizaci vyhlášky o maturitní zkoušce akceptovány do zvoleného systému CERMATu, mohly dnešní maturity proběhnout bez mimořádných opatření škol.

Proto zkušenosti, které přinesla první maturitní zkouška dle nové koncepce, je nutné důsledně vyhodnotit a využít pro zlepšení celé koncepce v oblastech, kde to je reálně možné. Existence obtížně vypověditelných smluv pravděpodobně neumožňuje zásadní změnu koncepce maturitních zkoušek, nicméně většina z výše uvedených připomínek je dle našeho názoru realizovatelná v rámci legislativních změn, které tyto uzavřené smlouvy neovlivní.

V Praze dne 16.6. 2011

Ing. Jiří Zajíček
předseda
Unie školských asociací CZESHA